

Brexit, Sonrası ve Daha Fazlası

“BREXİT özellikle son bir yıl içinde sıkça duyduğumuz kelimelerden biri ve dünya gündeminde de sıkça konuşulan konulardan biri oldu.”

“BREXİT” özellikle son bir yıl içinde sıkça duyduğumuz kelimelerden biri ve dünya gündeminde de sıkça konuşulan konulardan biri oldu. Nihayet 2020 sonu itibarıyla gerçekleşti.

Birleşik Krallığın Avrupa Birliği'nden ayrılması kısaca Brexit; çeşitli kişiler, çıkar grupları ve siyasi partiler tarafından Birleşik Krallığın 1973'te Avrupa Birliği'nin önceli olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na katılmasından beri yürütülen bir siyasi hedefti. AB'nin tüm üyelerine anlaşma gereği geri çekilme yani birlikten ayrılma hakkı verilmişti.

Genel seçimden sonra Avrupa Parlamentosu geri çekilme anlaşmasını onayladı ve 31 Ocak 2020'de saat 23:00'de Birleşik Krallık resmî olarak Avrupa Birliği'nden ayrılmış oldu. Böylelikle 31 Aralık 2020'de sona erecek olan ve İngiltere ile AB'nin gelecekteki ilişkilerini müzakere edecekleri bir geçiş dönem başladı. İngiltere, AB hukukuna tabidir ve geçiş sırasında AB gümrük birliğinin ve tek pazarın bir parçası olmaya devam etmektedir ancak artık AB'nin siyasi organlarının veya kurumlarının bir parçası değildir. Peki, bundan sonraki süreç nasıl ilerleyecek?

Özellikle Türkiye açısından sürecin zaman içerisinde netleşeceğini söyleyebiliriz. Brexit sürecinin son günlerine kadar anlaşmalı ya da anlaşmasız mı ayrılık olacağı belli olmadığından, Birleşik Krallık ile ticari ilişkileri olan tüm ülkeler ve bizim için nasıl ilerleneceği netleşmedi. Ancak bir yandan da her ihtimal değerlendirilerek Serbest Ticaret Anlaşması süreci de karşılıklı görüşmelerle ilerledi. Nihayet BREXİT müzakereleri 24 Aralık 2020'de tamamlandıktan hemen sonra, 29 Aralık 2020'de Birleşik Krallık ve Türkiye arasında Serbest Ticaret Anlaşması imzalandı ve 1 Ocak 2021'de yürürlüğe girdi.

Türkiye İngiltere için çok önem arz etmektedir. STA Türkiye için önemli bir dönüm noktasıdır. Artık İngiltere AB nin bir parçası değildir. Dünyanın 5'inci büyük ekonomisidir. 13 ülke ile çok önemli ticari ilişkileri vardır. Bunlardan biri de Türkiye'dir. BK en büyük ikinci pazarımızdır. İngiltere ile ilişkide bulunan 27 sektörümüz var. Beyaz eşya, otomotiv, elektronik, tekstil, hazır giyim İngiltere ile ticarete ön plandadır.

Anlaşma gümrük birliği şartları, Birleşik Krallık ile tarım tavizlerini

Ahmet Çimer Gümrük Müşaviri

düzenleyen Ortaklık Konseyi Kararı ve Türkiye-AB AKÇT STA'sının devamı niteliğindedir ve mal ticaretini kapsamaktadır. Söz konusu taviz yapısıyla, ihracatçılarımızın, en önemli ihrac pazarlarımızdan olan BK'da mevcut pazara giriş koşullarının korunması ve BK'nın diğer STA ortakları karşısında rekabet güçlerinin olumsuz etkilenmemesi sağlanmıştır.

İhracatçı tarafından kendiliğinden ilgili fatura ya da başka bir ticari belge üzerine yapılacak menşe beyanı, taraflar arasındaki ticarete konu eşyanın menşe belgesi olarak kullanılacak ve bir makamın onayını gerektirmeyecektir. Ancak süreçler ani geliştiğinden karşılıklı olarak menşe şahadetnamesi hazırlanması aksaklıkların önlenmesi ve gümrük süreçlerinde gecikme olmaması açısından tavsiye ediliyor. Doğal olarak AB' den çıkış gerçekleştiği için bundan sonra ATR belgesi kullanılmayacaktır. Fatura beyanı yaparken de aşağıdaki detaylara dikkat edilmesi gerekir. Fatura beyanı;

Türkçe Uyarılama

Bu belge (gümrük onay No: ... (1)) kapsamındaki girdilerin ihracatçısı, aksi açıkça belirtilmedikçe, bu girdilerin... (2)

tercihli menşei olduğunu beyan eder.

... (3)

(Yer ve tarih)

... (4)

(İhracatçının imzası)

İlaveten beyanı imzalayan kişinin adı ve soyadı okunaklı şekilde yazılmalıdır.

1-Türkiye’de yerleşik ihracatçılar için menşe beyanının bir onaylanmış ihracatçı tarafından yapıldığı hallerde onaylanmış ihracatçı yetki numarası bu alana girilmelidir. Menşe beyanının bir onaylanmış ihracatçı tarafından yapılmadığı hallerde parantez içindeki sözcükler silinir ya da bu alan boş bırakılır. Menşe beyanının Birleşik Krallık’ta yerleşik bir ihracatçı tarafından yapıldığı hallerde bu alana EORI numarası girilir.

2- Ürünlerin menşei belirtilir.

3- Belge üzerinde bilgi mevcutsa bu veriler ihmal edilebilir.

4- İhracatçının imzalamasının gerekmediği hallerde, imzadan muafiyet, imzalayanın isminden de muafiyet anlamına gelir.

Anlaşma’nın ekinde yer alan menşe kuralları revize Pan-Avrupa Akdeniz Menşe Kurallarını

yansıtmaktadır. Ayrıca PAAMK ülkeleri ve AB girdisi kullanımına imkân veren bir hükme yer verilmiştir. İhracatçılarımız, Anlaşma’da yer alan tavizlerden yararlanabilmek için menşe kriterlerini sağlamak durumundadır. Menşe ispatı için menşe beyanı öngörülmüştür. Öte yandan, söz konusu kurallar AB-BK Anlaşması’na paralel olarak en yakın zamanda revize edilecektir. BK ile ticaretle menşe kontrolü yapılacak, üçüncü ülke menşeli malların (MFN) vergisi tahsil edilecektir. Bu vergilere aşağıdaki internet adreslerinden ulaşılabilir.

<https://www.gov.uk/guidance/uk-tariffs-from-1-january-2021>

<https://www.trade-tariff.service.gov.uk/sections>

Gıda ürünleri ihracatında AB’nin bize hâlihazırda tanıdığı muafiyetler, ülkemiz ile Birleşik Krallık arasında akdedilen STA’ya yansıtılmış bulunmaktadır. STA uyarınca sanayi ürünlerinde BK ’dan vergi tahsil edilmeyecektir. Yeni dönemde, onay sürecinin tamamlanması sonrasında, geçerli tüm gümrük vergileri de 2021 yılı İthalat Rejimine yansıtılacaktır. Ancak daha karar yansımadığı için Birleşik

Krallık ithalatlarında menşe ispat belgesi ibrazı şartıyla vergiler teminat olarak gümrüklerce tahsil edilmektedir. Yine anlaşma uyarınca Birleşik Krallık menşeli ürünlerin ithalatında İlave Gümrük Vergisi tahsil edilmeyecektir.

Anlaşma sonrası ortaya çıkacak ek bürokrasi, araç trafiği, gümrüklerde yaşanan gecikmeler gibi konularda Türkiye tarafında bugüne kadar bir sorun yaşanmamaktadır. Ancak Birleşik Krallık tarafının hazırlıklarını ne kadar tamamladığı, sahadaki durumu ne kadar etkin yöneteceği ve süreci maalesef belirsizdir. Birleşik Krallık tarafı hazır olduğunu duyursa bile sahadaki durum belirsizliğini korumaktadır ve tabiatıyla karşı tarafa müdahale edilmesi mümkün değildir.

Birleşik Krallık transit rejime uyum sağlayacağını açıklamıştır. Ayrıca Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü (YYS) ile ilgili de bir sorun gözüküyor ve karşılıklı olarak uygulanabileceği görünüyor.

Büyük Britanya’ya ithal edilen mallar için uygulanacak gümrük prosedürleri, altı aylık bir dönem içinde, 3 aşamada hayata geçirilecektir. Türkiye’den gönderilen ve AB’de serbest dolaşıma girdikten sonra BK’ ya gidecek

eşya da bu kapsamda değerlendirilecektir. Bu süreç için ocak, nisan ve temmuz da belli ürün grupları için devreye alınacak. İthalatın tamamı için gümrük vergilerinin ödenmesi gerekmekte olup, gümrük beyannamesi doldurulana dek ödemenin ertelenmesi mümkün olacaktır.

Büyük Britanya'ya girişlerde yapılacak gümrük kontrolleri hakkında detaylı bilgiye; <https://www.gov.uk/government/news/government-accelerates-border-planning-for-the-end-of-the-transition-period> adresinden ulaşılabilir.

Brexit sonrası özellikle Türkiye tarafında ithalatçıları ilgilendiren bir başka husus da standardizasyon denetimleri konusudur. 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren BK CE işaretini bir yıl süresince tanıyacaktır. CE yerine UKCA işaretinin kullanımı konusunda çalışmalar sürmekte, başvurular alınmaktadır. Bazı sektörlerde karşılıklı tanıma yapılması mümkün olmakla birlikte, bu alan AB-BK müzakerelerinin sonucuna bağlıdır ve her durumda 2021'de öncelikli konulardan birisi olacaktır. Örneğin otomotiv sektörünün merak ettiği konulardan birisi olan tip onay belgeleri konusunda Birleşik Krallık Avrupa Ekonomik Komisyonu kurallarını kabul edeceğini açıklamıştır. Bu durumda otomobil için tip onay belgelerini de tanıyacaktır. Birleşik Krallık, CE işareti taşıyan ürünleri- Avrupa Birliğince tanınan bir Onaylanmış Kuruluş (Türkiye'de yerleşik olanları da içerecek şekilde) değerlendirmesine tabi olanlar da dâhil- 1 Ocak 2022 tarihine (Tıbbi Cihazlar için 30 Haziran 2023) kadar kabul edecektir.

Öte yandan, STA akdi sonrasında, AB ile ilgili süreç de gözetilerek karşılıklı tanıma için çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca Türkiye tarafında da Birleşik Krallık menşeli ürünler için TAREKS denetimi konusunda AB ürünlerine sağlanana benzer bir TAREKS düzenlemesi için çalışmalar yürütülmektedir.

Araçlarda emisyon gerekliliği konusunda da Birleşik Krallık, Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu kapsamındaki tip onaylarını tanımaya devam edeceğini duyurduğundan ve UNR 96'da bu kapsamda yer alan bir düzenleme olduğundan farklı bir durum oluşmayacağı öngörülmektedir. Birleşik Krallık, AB Tip Onaylarını geçici BK tip onayı vererek tanımaya devam ettiği sürece (iki yıl) bu durumun UNR 96 için de geçerli olacağı değerlendirilmektedir.

Birleşik Krallığın bağımsız kimyasal düzenleme çerçevesi olan BK REACH, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren uygulamaya geçecektir. Birleşik Krallıkta kimyasal üreten, satışı sunan veya dağıtan herkesin BK REACH kurallarına uyması gerekecektir. Konuyla ilgili detaylı bilgiler; <https://www.hse.gov.uk/brexit/reach-guidance.htm> adresinde mevcuttur.

Sonuç olarak Birleşik Krallıkla yapılan serbest ticaret anlaşması bizim için özellikle ihracatçılarımız adına son derece önemli. Ticaretimiz karşılıklı olarak gelişmesinde önemli payı olacağını düşünüyorum.

Tüm bu teknik konuların ötesinde başka bir konuya daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Hepimizin bildiği üzere her yıl 8 Mart'ta bütün dünya, kadın haklarının ve cinsiyet eşitliğinin gelişimini destekleyen bir etkinlik olan Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyor. Her yıl düzenlenen kutlamaların, New York'ta ı

kadınların çalışma koşullarını protesto ettiği ve eşit siyasi ve ekonomik haklar talep ettiği 1908 tarihli tekstil işçileri grevini onurlandırmak amacıyla başladığını kaç kişi biliyor? Ancak günümüzde maalesef bu unutulmuş, kadınların sadece bir gün hatırlandığı çiçekler, pastalar, sevgi sözcükleri, sosyal medya paylaşımları ve sonra her şeyin unutulduğu sıradan bir güne dönüşüyor. Buna karşılık Nisan 2020'de Ulusal Ev İçi Şiddet yardım hattının tek günde aldığı ihbar sayısı yüzde 100'den fazla artış gösterdi. Bence bu önemli gün bir pazarlama fırsatı olmaktan daha fazlasını hak ediyor.

İngiliz gazeteci yazar Olivia Petter'in de ifade ettiği gibi "Kadınlar, kapitalizmin Dünya Kadınlar Günü'nü ele geçirmesinden fazlasını hak ediyor."

Daha güzel günlere eşitlik ve adalet içinde ulaşmak ümidiyle.

KAYNAKLAR

- Ticaret Bakanlığı web sitesi
- Dışişleri Bakanlığı web sitesi
- TR-BK arasındaki STA
- 31.12.2020 tarihli 3352 Sayılı Karar
- Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün 30.12.2020 tarihli yazısı
- Birleşik Krallık resmi internet sitesi
- STA Kapsamı Ticarete Kullanılacak Menşee Beyanı Örneği